

Programma	9:30 uur	10:00 - 10:45 uur	11:00 - 11:45 uur	11:45 - 12:00 uur	12:00 - 12:45 uur	12:45 - 14:00 uur	14:00 - 15:30 uur	15:30 uur	16:00 uur		
	inloop	inleiding	Lezing ronde 1	Gespreksleider	Lopen naar 2de lezing	Lezing ronde 2	Gespreksleider	Lunch	Excursies	Samenvatting	Borrel
Het Koetshuis (plenaire zaal)		Welkom door dagvoorzitter Jan Heijkoop , introduceer partners en het waarom van deze dag. Introductie Celine Roodhart over het belang van Kruidenrijk grasland, graslandtypes, beheer tradities en dilemma's in het beheer en gebruik. "Op Safari in de Bodem" met de microscoop door Hanneke Hietink . Op zoek naar microbiologie, wie zien we en wat doen ze daar?	Hanneke Hietink (Bodemwereld) Inzicht in de functies van de microbiologie van de bodem. Hanneke heeft ons plenair meegenomen op safari in de bodem. In deze lezing ligt zij de rol en de functie van microbiologie in de bodem toe. En ze bespreekt de bodemvoedselweb analyse van de grasland percelen die met de excursies in de middag worden bezocht.	Sofie Nijland		Hanneke Hietink (Bodemwereld) Inzicht in de functies van de microbiologie van de bodem. Hanneke heeft ons plenair meegenomen op safari in de bodem. In deze lezing ligt zij de rol en de functie van microbiologie in de bodem toe. En ze bespreekt de bodemvoedselweb analyse van de graslandpercelen die met de excursies in de middag worden bezocht.	David Kingma		groep David Kingma soortenrijkdom	Door dagvoorzitter Jan Heijkoop	
Jachtsuite			Kees van Bochove, (Datura) Sensorisch Landschap Kees heeft binnen het project sensorisch landschap onderzoek gedaan naar biodiversiteit, broeikasgasemissies en waterregulatie op perceelniveau met twee nieuwe, betaalbare technieken: eDNA analyse en cheaptech sensoren. Ze ontwikkelen hiernee kwaliteitsindicatoren die onderdeel worden van de Open Bodem Index (OBI). Kees legt uit wat de bevindingen zijn van het project en hoe boeren en andere grondgebruikers deze technieken zelf kunnen inzetten om de bodem vitaliteit beter te monitoren.	David Kingma		Emiel Brouwer Bemesten van graslanden: samen op zoek naar antwoorden. Of bemesten wel of niet gunstig is voor graslanden met een natuurdoelstelling is al langere tijd voer voor discussie. Inmiddels is wel duidelijk dat het antwoord veel genuanceerder is dan simpelweg ja of nee. Er zijn namelijk heel veel typen graslanden en op elke locatie spelen andere factoren een rol. In deze sessie wordt eerst een overzicht gegeven van de graslandtypen waarin het bemestings vraagstuk speelt. Voor sommige graslandtypen zal een antwoord worden gegeven, maar voor veel typen is er geen goed onderbouwd antwoord mogelijk. Hier gaan we (spreker + publiek, boer en natuurbeheerder) proberen om gezamenlijk het nut van bemesting in kaart te brengen.	Celine Roodhart		groep Celine Roodhart excursie natte wereld Colckhof		
Bloemenkamer			Boki Luske en Willemien Geertsema (Louis Bolk Instituut), (N12.02) extensief kruidenrijk grasland : beheermaatregelen voor een betere botanische kwaliteit Leren van resultaten uit praktijkproeven In Nederland ligt meer dan 80.000 ha kruiden- en faunarijk grasland (beheertype N12.02). De N12.02 graslanden kunnen gezien worden als vergaarbak met veel diversiteit tussen percelen, maar de kwaliteit laat vaak te wensen over. Veel van deze graslanden hebben te maken met dominantie van witbol, glanshaver of grote vossenstaart waar geen boswachter, boer, bestuiver of vogel blij van wordt. De SNL-systematiek laat op dit moment weinig ruimte voor nuance in beheer. Hoe verder met de N12.02 graslanden? Boki en Willemien bieden handvatten.	Celine Roodhart		Boki Luske en Willemien Geertsema (Louis Bolk Instituut), (N12.02) extensief kruidenrijk grasland : beheermaatregelen voor een betere botanische kwaliteit Leren van resultaten uit praktijkproeven In Nederland ligt meer dan 80.000 ha kruiden- en faunarijk grasland (beheertype N12.02). De N12.02 graslanden kunnen gezien worden als vergaarbak met veel diversiteit tussen percelen, maar de kwaliteit laat vaak te wensen over. Veel van deze graslanden hebben te maken met dominantie van witbol, glanshaver of grote vossenstaart waar geen boswachter, boer, bestuiver of vogel blij van wordt. De SNL-systematiek laat op dit moment weinig ruimte voor nuance in beheer. Hoe verder met de N12.02 graslanden? Boki en Willemien bieden handvatten.	Sofie Nijland		Groep Willem Schulte Telvak en onder de grond kijken.		
Rode Kamer			Kristianne van der Put (Adviesloket Bodem & Natuur): Verschaald tot je een ons weegt. belicht de "verschaald tot je een ons weegt" percelen op de pleistocene zandgronden. De veldgids ontwikkelen kruidenrijk grasland zou er eigenlijk een extra type grasland bij moeten hebben; het te ver verschaalde type; aan de vegetatie is zichtbaar dat er verzuring is opgetreden; dominantie van 1 soort; bijvoorbeeld reukgras of veldbies, de bloemen die er staan hebben kleine bloemhoofdjes en de planten zijn iel en niet vitaal. Wat te doen? Kristianne gaat in op hoe je dit kunt voorkomen en genezen.	Tineke de Vries		Peter Takens (Takens Kringlooplandbouw Advies) Beweiding en Voederwinning van natuurlijk kruidenrijk grasland Peter is landbouw kringloop adviseur en gaat ons leren over verschillende beweidingvormen en hun invloed op de vegetatie. Er is zoveel meer mogelijk wat je dichter bij je doelvegetatie kan brengen met beweiding dan inscharen of drukweiden.	Kristianne van der Put		Groep Kristianne van der Put Verschaald tot je een ons weegt, droge percelen, doorverschaald, samen met Chemische bodemanalyse, Chroma en bodemleven.		
Gele Salon			Wim Schippers, Boeren binnen gezonde grenzen. Wim kent verspreid door Nederland verschillende voorbeelden van boeren die bodem, water en lucht niet belasten, een mozaik aan graslandtypen onder hun bedrijf hebben en daarnaast in de groene cijfers boeren, met werkplezier. Deze boeren zijn klaar voor de toekomst! Hoe hebben ze dat gedaan en wat zijn de ingrediënten van hun bedrijfsvoeringen in samenhang met ontwikkeling en instandhouding van kruidenrijk grasland?	Jan Heijkoop		Wim Schippers, Boeren binnen gezonde grenzen. Wim kent verspreid door Nederland verschillende voorbeelden van boeren die bodem, water en lucht niet belasten, een mozaik aan graslandtypen onder hun bedrijf hebben en daarnaast in de groene cijfers boeren, met werkplezier. Deze boeren zijn klaar voor de toekomst! Hoe hebben ze dat gedaan en wat zijn de ingrediënten van hun bedrijfsvoeringen in samenhang met ontwikkeling en instandhouding van kruidenrijk grasland?	Tineke de Vries		Groep Roelof Jan Koops Wat kan je verwachten qua bloemrijkdom? Telvak en gerichte introductie van soorten middels zaad		

Doorlopend, Koetshuis
Stand FPG
Stand Adviesloket Bodem & Natuur
Stand BoerenNatuur
Stand Part-Ner

